

אהבה אמיתית ושאינה אמיתית

1. משנה טז - כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם איזו היא אהבה התלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן:

2. רבינו יונה - כל אהבה וכו' איזו היא אהבה שאינה תלויה בדבר וכו' - האהבה שאין לה הפסק הוא אף על פי שישער האדם שיגיע לו קצת היזק וקלון דוגמת דוד ויהונתן שאע"פ שהיה ראוי לעמוד במקום אביו ודוד היה עתיד להסיר אותו מהמלכות עם כל זה היתה אהבתו עמו בקשר אמיץ וז"ש דוד המלך ע"ה בהספדו של יהונתן נפלאה אהבתך לי מאהבת נשים כלומר מהכין ידעתי שנפלאה אהבתך לי מאהבה של הנשים שכשהיה משנה אצל שאול היו אומרות הנשים הכה שאול באלפיו ודוד ברבבותיו ושאל נתקנא כנודע אמנם יהונתן לא די שלא נתקנא אלא אדרבה הצילו מיד אביו וזה מצד כי אהבו ולא אהבת הגוף וז"ש ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד.

3. עובדיה מברטנורא - כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל - שאינו מתקיים, כשיתבטל הדבר שהיה סבה לאותה אהבה, גם האהבה בטלה. וכל אהבה שאינה תלויה בדבר בטל אלא בדבר קיים.... אהבת אמנון ותמר - מפני יפיה: אהבת דוד ויונתן - להשלים רצון קונם. דאמר לו יהונתן לדוד אתה תהיה למלך על ישראל ואני אהיה לך למשנה:

4. תפארת ישראל - תלויה בדבר. ר"ל בדבר אמצעי שהוא חוץ מגוף האוהב והנאהב, כגון אהבת האדם למטיבו, שאינו אוהב את הנאהב, רק את הדבר שיקבל הוא ממנו גם בעתיד, ונמצא שרק א"ע אוהב: ושאינה תלויה בדבר. רק בטבע, כאהבת אדם לבניו ולמשפחתו. או בהשכל, שיאהב האדם את עסק החכמה ואת ההנהגה הישרה, ואת היראת שמים, דכשנשאל אותו למה יאהב כל אלה. אינו יודע לתת לנו טעם בדבר, זהו אהבה שאינה תלויה בדבר אמצעי שבין האוהב לנאהב. אבל שיאהב אדם לחכם, ולבעל מדות ישרות, ולצדיק, ג"כ מחשב תלויה בדבר, דהרי כשיפסיק החכם מעלסוק בחכמה וכו' בטל דבר ותבטל האהבה. מיהו שלא תטעה לומר אהבת ניאוף ג"כ יחשב אינה תלויה בדבר אמצעי, דהרי היופי של הנאהבת קשורה בגופה. להכי שואל התנא איזו וכו': אמנון ותמר. דלא את תמר אהב רק את עצמו, עבור ההנאה שהיה מצפה לעצמו ממנה, וההנאה היא היא הדבר האמצעי שבין האוהב לנאהב. ולכן כשהשקיט הנאתו ממנה, כתיב וישנאה אמנון וגו'. אולם שלא תקשה, א"כ היכן מצינו אהבה שבין אדם לחבירו שלא תהיה תלויה בדבר מה. שא"א שתנטל ותבטל מהנאהב. ואהבת אב לבן אינה מכרעת, דאינה רק אהבת עצמו, מדהוא עצם מעצמיו ובשר מבשרו, והר"ז כמו שיאהב אדם לידו ורגלו שאינו מהראוי לכנותה אהבה, על זה משיב התנא שכבר מצינו דוגמתה בעולם, אהבת דוד ויהונתן. שלא היתה תלויה בשום דבר בעולם, והיתה גדולה במדתה כאהבת אב לבן שא"א שתבטל, אפילו כשלא יתנהג הבן כשורה, וכמ"ש דהמע"ה לאט לי לנער לאבשלום, וכ"כ יהונתן אף ששמע אח"כ שיקח ממנו מלכותו, אפ"ה לא זז מחבתו לו, שמסר כ"פ נפשו בסכנה עבירו.